herpy

KAMÆLEONER

Fischer's Chameleon

Kinyongia fischeri

Kinyongia fischeri er en stor, grøn bjergkamæleon fra Nguru- og Nguubjergene i Tanzania. Hannen har en fladtrykt snudeflig og en kam af kegleformede skæl langs ryggen. Arten lægger æg og kræver et køligt, fugtigt klima og et stort, tæt beplantet terrarie. Kun få dyr af den ægte art er nogensinde udført, så pasningen bygger på de nærmeste slægtninge, og den passer bedst til den erfarne holder.

Familie: Chamaeleonidae Tidligere navn: *Chamaeleon fischeri; Bradypodion fischeri; Chamaeleon tornieri*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**30-40 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**6-7 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 60 × 120 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**20-25 °C**
Hotspot	**27-29 °C**
Temperatur, nat	**12-16 °C**
Luftfugtighed	**70-100 %**
Vand	**Ingen vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**9-12 mdr.**
Kuldstørrelse	**12-20 æg**
Inkubation	**240-330 dage** ved 17-25 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Næsten truet (NT)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B (forordning 338/97), som alle kamæleoner af slægten *Kinyongia*. Handel over grænser kræver CITES- og EU-dokumenter, som i Danmark udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Spørg sælger om dokumentation for dyrets herkomst. Ingen kamæleoner er forbudt for private i Danmark (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), så de almindelige regler gælder.

Om arten

Kinyongia fischeri er en stor kamæleon i slægten *Kinyongia*. Hannen har en fladtrykt snudeflig på op til 20 mm, der er lige bred fra rod til spids og kun har få takkede skæl, og en ret øvre kant. Langs ryggen sidder en kam af kegleformede skæl, der hos hannen når ud på halens midte og hos hunnen kun til forreste tredjedel af kroppen. Hunnen har en lille snudeflig på nogle få millimeter og enkelte knudeformede skæl på forreste del af ryggen.

I hele gruppen er hannerne hvide, gule, lysegrønne til olivengrønne, grå, brune og sorte i skiftende mønstre, mens hunnerne mest er grønne med gule tegninger.

De største dyr når en totallængde på omkring 40 cm, og hunnerne er mindre. Længden er hentet fra hele *K. fischeri*-gruppen og er ikke målt særskilt for den ægte art.

Artsnavnet *fischeri* hædrer den tyske herpetolog Johann Gustav Fischer. I handlen er artsnavnet i årtier blevet brugt om hele gruppen, men de fleste af dyrene hører til andre arter, især *Kinyongia multituberculata*, *Kinyongia matschiei* og *Kinyongia vosseleri*. Alle tre er nu selvstændige arter, ligesom *Kinyongia uluguruensis* og *Kinyongia tavetana*. Et dyr, der sælges under navnet *K. fischeri*, er derfor som regel en anden art. Snudefligen og rygkammen er de tydeligste kendetegn, når arterne skal skelnes.

Udbredelse og levested

Kinyongia fischeri er kun kendt fra Nguru- og Nguubjergene i det østlige Tanzania. Den findes hverken i Usambara- eller Ulugurubjergene, hvor de beslægtede arter lever, og dens udbredelsesområde overlapper ikke med nogen af dem.

Arten er vurderet som næsten truet (NT). Tanzania har siden 2016 ikke tilladt eksport af vildfangne levende dyr, og indtil 2013 var kun tre dyr af den ægte art bekræftet udført til handlen.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

> **Oprindelig udbredelse:** Tanzania.

LEVESTED

Kinyongia fischeri lever i fugtig bjergskov op til omkring 1.500 m højde. Dyrene sidder mest i buske og små træer, især i skovkanten. Klimaet er moderat og fugtigt, temperaturen svinger kun lidt gennem året, og nætterne er kølige. Som bjergkamæleon er arten tilpasset et stabilt, køligt og fugtigt skovklima og tåler ikke vedvarende høje temperaturer, i modsætning til de tørketålende kamæleoner i lavlandet.

Pasning

TERRARIET

Der findes næsten ingen viden om pasningen af netop *Kinyongia fischeri*, fordi kun ganske få dyr af den ægte art har været i fangenskab. Pasningen bygger derfor på klimaet i udbredelsesområdet og på de nærmeste, bedre kendte slægtninge i *Kinyongia fischeri*-gruppen, især *Kinyongia matschiei* og *Kinyongia multituberculata*. Tallene her er lånt fra dem eller skønnet ud fra klimaet.

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 60 × 60 × 120 cm (længde × bredde × højde), og større er bedre, for arterne i gruppen bevæger sig meget og er hurtige og nysgerrige. Arten holdes enkeltvis, og hanner må ikke kunne se hinanden.

Indret terrariet meget tæt med planter, kviste og grene i flere højder, så dyret kan trække sig tilbage i løvet. Dyrene er sky, så uigennemsigtige sider og bagside er en fordel. Et terrarie af glas og net giver ventilation og holder samtidig på fugten, og et afløb i bunden fjerner overskydende vand. Bundlag er ikke nødvendigt, men en hun skal have et æglægningssted (se Avl).

TEMPERATUR

Temperaturerne er skønnet ud fra bjergklimaet. Om dagen skal der være 20-25 °C med en solplads på 27-29 °C, og om natten skal temperaturen falde til 12-16 °C. Varme over 30 °C skal undgås, så i varme somre skal terrariet stå et køligt sted.

Hold luften i bevægelse, så den ikke bliver stillestående. Mål overfladetemperaturen på solgrenen med et infrarødt termometer.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være høj, 70-100 %, og højest om natten og morgenen. Dyret drikker dråber og skal ikke have vandskål. Brug en forstøver i et par timer, før lyset tændes om morgenen, og forstøv kort om morgenen og igen om eftermiddagen. Grene og blade skal tørre i løbet af dagen, så der ikke opstår skimmel og sår på fødderne. Destilleret vand eller vand fra omvendt osmose holder forstøvere og dyser rene.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og skal have et lyst, men ikke for varmt terrarie. UVB anbefales, og Ferguson-zone 2 er et skøn for en bjergkamæleon. Placér røret, så dyret kan vælge mellem lys og skygge, og hav lyset tændt 10-12 timer i døgnet. Ufiltreret sollys udendørs er en fordel om sommeren, så længe dyret har skygge og ikke bliver for varmt.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Kinyongia fischeri æder insekter som fårekyllinger, kakerlakker, silkeorme, hornorme og græshopper. Arterne i gruppen tager alt, hvad der kan passe i munden, også mindre øgler. Foderdyrene skal være opdrættet og have fået næringsrigt foder.

Voksne dyr får et par insekter hver anden dag, og unger fodres dagligt. Bjergkamæleoner er følsomme over for tilskud: støv foderet med kalk omkring en gang om ugen, og giv kun D3 om vinteren, når dyret ikke får sollys. Vildfangne dyr bør undersøges og behandles for parasitter.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Kinyongia fischeri er sky og stresses af håndtering. Tag ikke dyret op uden grund, og lad et nyt dyr få nogle uger i fred, før det håndteres.

Arten holdes enkeltvis, og hannerne er territoriale. Holder dyret op med at æde, skal det til en dyrlæge med erfaring i krybdyr.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne kendes på den lange, fladtrykte snudeflig og den kraftige rygkam. Hunnerne har kun en lille snudeflig. I *Kinyongia fischeri*-gruppen er dyrene kønsmodne efter 9-12 måneder, men hunnerne bør først yngle, når de er 14-16 måneder gamle.

PARRING

Hunnen sættes ind til hannen. Er hun modtagelig, tåler hun hannens tilnærmelser uden aggression. Afviser hun ham, skal dyrene skilles med det samme. Uden årstidsskift i temperaturen yngler gruppen året rundt.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen er drægtig i omkring otte uger. Nogle dage før æglægningen begynder hun at vandre rundt og æde mindre, og derefter graver hun en gang og lægger æggene for enden af den. Kuldet er på 12-20 æg. Giv hunnen et mindst 20 cm dybt lag let fugtig jord og sand på omkring 18-20 °C, og fodr hende dagligt og afbalanceret i drægtigheden for at undgå æglægningsproblemer.

INKUBATION

Æggene flyttes til en lukket beholder med vermiculite, der ikke må være for våd (vand og vermiculite 1:1 efter vægt). De lægges to tredjedele nede i substratet og må ikke vendes. Rug ved 22-23 °C om dagen og 17-18 °C om natten de første seks måneder og derefter 1-2 °C varmere. Så klækker æggene efter 8-11 måneder. Tallene gælder *Kinyongia fischeri*-gruppen; for den ægte art er intet dokumenteret.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne kan opdrættes i små grupper de første 2-3 måneder, men skal derefter bo hver for sig. Temperaturen skal være en smule lavere end hos de voksne, og luftfugtigheden høj. Giv små insekter med kalk og vitaminer.

Sundhed og typiske fejl

Der findes ingen dokumenteret viden om sygdomme hos netop *Kinyongia fischeri*. Typiske problemer hos bjergkamæleoner er:

- Overophedning og forbrændinger ved for varme lamper og for høje temperaturer.
- Dehydrering ved for lav luftfugtighed og for få drikkemuligheder.
- Indvoldsparasitter, især hos vildfangne dyr.
- Luftvejsinfektioner ved stillestående luft.
- Knoglesvind ved for lidt UVB og kalk.
- Overdosering af A- og D-vitamin.

- Sår og skimmel ved grene, der er våde hele dagen.

Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret holder op med at æde, bliver mørkt og sløvt eller trækker vejret med åben mund. Levetiden er ikke dokumenteret for den ægte art. I *Kinyongia fischeri*-gruppen bliver dyrene højst omkring 6-7 år i fangenskab.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.

Hele vejledningen med kort og opdateringer: herpy.org/da/kamaeleoner/kinyongia-fischeri